

„Działalność organizacji i podmiotów działających w sferze kultury na terenie powiatu cieszyńskiego”

Miniony rok był dla organizacji i podmiotów działających w sferze kultury o wiele przychylniejszy niż poprzednie pandemiczne lata. Na nowo rozkwitła bowiem działalność koncertowa, kulturalna, organizowane były liczne imprezy, konkursy, wystawy, festiwale itd. Obrazuje to budżet powiatu przeznaczony na działalność kulturalną, który w 2021 r. wynosił **2 252 378 zł**, a w 2022 r. **2 451 079 zł**.

Wzrost nastąpił również w liczbie odwiedzających prowadzonych przez Powiat Cieszyński instytucji kultury takich jak: Muzeum Śląska Cieszyńskiego wraz z podlegającymi mu filiami w Wiśle, Skoczowie i Górkach Wielkich.

Nazwa placówki	Liczba osób odwiedzających placówkę w roku 2021	Liczba osób odwiedzających placówkę w roku 2022
Muzeum Śląska Cieszyńskiego ul. T. Regeera 6, 43-400 Cieszyn	5 495	10 943
Muzeum Beskidzkie im. Andrzeja Podzorskiego w Wiśle ul. P. Stellera 1, 43-460 Wiśła	12 195	15 922
Muzeum im. Gustawa Morcinka w Skoczowie ul. Fabryczna 5, 43-430 Skoczów	1242	1 624
Muzeum Zofii Kossak Szatkowskiej w Górkach Wielkich ul. Stary Dwór 2, 43-436 Górki Wielkie	1626	2 376

W roku 2022 we wszystkich placówkach Muzeum przeprowadzono 63 kwerendy, 87 konsultacji, a także udzielono 60 wywiadów związanych z historią i społeczno-kulturalną

tematyką dotyczącą Śląska Cieszyńskiego. Wygłoszonych zostało 41 prelekcji i odczytów, przeprowadzono 41 lekcji muzealnych i 60 warsztatów. Od stycznia do listopada odbyło się 9 Spotkań Szersznikowskich, które miały miejsce w siedzibie cieszyńskiego muzeum. Popularnością i zainteresowaniem cieszyły się również prowadzone przez pracowników Muzeum w Cieszynie Spacerzy Szersznikowskie (10 spotkań), zrealizowanych od czerwca do września w Cieszynie. Do jednych z ważniejszych wydarzeń związanych z Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie niewątpliwie należy zaliczyć jubileusz 220-lecia placówki, z którego okazji odbyła się uroczysta konferencja oraz zorganizowana została jubileuszowa wystawa. Pracownicy Muzeum byli również aktywnie zaangażowani w prowadzenie badań zleconych na cieszyńskim Rynku (przygotowanie programu badań, przekazanie do konserwacji i opracowań naukowych pozyskanych zabytków archeologicznych, prowadzenie działań promocyjnych oraz informacyjnych dot. badań archeologicznych).

W ubiegłym roku Muzeum im. A. Podzorskiego w Wiśle udało się pozyskać środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Programu V-A Republika Czeska-Polska w ramach Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Śląsk Cieszyński – Tesińskie Slezko i budżetu państwa na realizację projektu: „*Codzienne i świąteczne życie górali śląskich*”. W jego ramach udało się:

- założyć nowe pokrycie dachu Chaty Kumornika
- zbudować piec z paleniskiem w Chacie Kumornika
- uzupełnić posadzkę na terenie Enklawy Budownictwa Drewnianego
- zakupić podest do występów na terenie Enklawy Budownictwa Drewnianego
- wykonać dwie tablice i folder informacyjny.

Muzeum Beskidzkie w Wiśle pozyskało również pieniądze z Narodowego Centrum Kultury na zrealizowanie filmu pt. *Lniana opowieść okiem muzealnika*. Film ten dostępny jest na platformie YouTube Muzeum Śląska Cieszyńskiego.

Wszystkie oddziały Muzeum brały aktywny udział w dorocznej akcji „Nocy muzeów”, której zadaniem jest popularyzacja zgromadzonych w danej placówce muzealiów (zazwyczaj również tych, które na co dzień nie są dostępne do zobaczenia/zwiedzenia).

6 lipca 2022 roku był szczególnym dniem dla placówki muzeum w Górkach Wielkich. Powiat Cieszyński stał się bowiem pełnoprawnym właścicielem majątku po Zofii Kossak, który został mu przekazany w drodze darowizny przez Fundację im. Zofii Kossak, która w obliczu trudnej sytuacji finansowej nie była w stanie go utrzymać. W jego skład wchodzi

m.in. Centrum Kultury i Sztuki Dwór Kossaków, Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej tzw. Domek Ogrodnika oraz Spichlerz. Miejsce to jest miejscem niezwykłym, przepełnionym historią, kulturą i sztuką, o czym świadczy nadana mu nazwa „*Centrum Kultury i Sztuki Dwór Kossaków*”. Powiat jako nowy właściciel ww. nieruchomości z pewnością będzie kontynuować rozpoczętą przez Fundację politykę działalności kulturalnej w tym szczególnym dla naszego regionu miejscu. Jednak, aby górecka posiadłość mogła się w pełni rozwijać, konieczne jest przeprowadzenie szeregu prac remontowych i konserwatorskich m.in. termomodernizacja i wymiana stolarki okiennej w Domu Ogrodnika, zabezpieczenie murów Dworu Kossaków, jak również generalny remont i rozbudowa Spichlerza, na które to działania Powiat Cieszyński otrzymał dofinansowanie z programu Rządowego Funduszu „Polski Ład” ponad 13 milionów złotych. W ramach złożonego przez Powiat projektu pn. *Centrum Edukacyjno-Kulturalne „U Kossaków” w Górkach Wielkich*, dawny Spichlerz ma stać się centrum wystawienniczym i konferencyjnym z dodatkowym zapleczem gastronomiczno-hotelowym (dla artystów). Przejęcie opisywanych budynków stworzyło perspektywę udostępnienia dla zwiedzających (oprócz Muzeum im. Zofii Kossak Szatkowskiej) również Dworu Kossaków, co daje możliwość przyjęcia i oprowadzania większej ilości turystów w tym samym czasie.

Kolejną ważną instytucją kultury współprowadzoną przez Powiat jest Biblioteka Miejska w Cieszynie mająca charakter powiatowej biblioteki publicznej. W zakresie doskonalenia zawodowego dla pracowników biblioteki zorganizowano 5 szkoleń/konferencji/wyjazdów, w których średnia liczba uczestników wynosiła ok. 40 osób.

We współpracy ze Starostwem Powiatowym w Cieszynie zorganizowany został konkurs „*Najlepsza Biblioteka Roku 2022*”, w którym doceniono działalność wszystkich bibliotek publicznych powiatu cieszyńskiego.

W ramach pracy edukacyjnej i kulturalno-wychowawczej przeprowadzono wiele działań kulturalnych w tym m.in.: spotkanie edukacyjne „Jak być zdrowym i wejść w nowy rok z siłą i witalnością?”; cykl warsztatów: „Ferie z Biblioteką”, „#zsieciowani”, „#wezsiewgarść”, „#ortografianawesoło”; cykl spotkań upamiętniających życie i twórczość polskich muzyków „Ocalić od zapomnienia”; kursy komputerowe dla Seniorów; kurs języka polskiego dla uchodźców z Ukrainy; Święto wolnych książek, Narodowe Czytanie w Cieszynie; koordynacja projektu „Rajza z Korfantym”, „Angielski dla Seniora – poziom zaawansowany” oraz „Usługi

społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Miasto Cieszyn”.

Szczegółowe dane dotyczące działalności Biblioteki Miejskiej w Cieszynie w 2022 r.:

Czytelnictwo

- liczba czytelników (korzystających z systemu bibliotecznego Mateusz) – 6 202
- liczba uczestników imprez kulturalno-edukacyjnych – 18 773
- liczba odwiedzin – 114 070
- liczba odwiedzin na stronie internetowej Biblioteki Miejskiej, w tym platformie Legimi – 479 322
- liczba użytkowników komputerów – 3 457
- liczba wypożyczeń na zewnątrz (książek i czasopism) – 138 364
- liczba wypożyczeń na miejscu (książek i czasopism) – 35 584
- liczba wypożyczonych zbiorów specjalnych (ilość tytułów) – 16 292

Zbiory

- liczba zakupionych woluminów – 2 556
- liczba zakupionych zbiorów specjalnych (ilość tytułów) – 103
- liczba tytułów bieżących czasopism – 63

Komputeryzacja

- Opracowano: 3 905 woluminów
- Ogółem bazy własne zawierają 136 677 opisów i 136 677 artykułów w bazie *Bibliografia zawartości czasopism Biblioteki Miejskiej w Cieszynie*.
- Baza ubytków Biblioteki Miejskiej zawiera łącznie 238 974 woluminy.

Organizacje pozarządowe działające w sferze kultury co roku mogą brać udział w otwartym konkursie ofert ogłaszanych przez Powiat Cieszyński. W 2022 r. jego tematyka ukierunkowana była na Festiwale i w jego ramach dofinansowanie otrzymało 5 podmiotów na łączną kwotę 55 000 zł.

L.p.	NAZWA OFERENTA	OTRZYMANA KWOTA	TYTUŁ ZADANIA PUBLICZNEGO
1.	Chrześcijańskie Stowarzyszenie Ekumeniczne w Ustroniu	10 000 zł	Organizacja XVIII Festiwalu Ekumenicznego
2.	Parafia Ewangelicko – Augsburska w Cieszynie	3 000 zł	V Koncerty Wyższobramskie
3.	Stowarzyszenie Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka	18 000 zł	XXXI Międzynarodowy Festiwal Teatralny Bez Granic
4.	Stowarzyszenie Kultura na Granicy	18 000 zł	24. Przegląd Filmowy Kino na Granicy
5.	Kulturalny Szlak (siedziba w Krakowie)	6 000 zł	Cithara Sanctorum Silesia 2022
RAZEM		55 000 zł	

Podmioty, które ze względów formalnych nie mogły brać udziału w konkursie otrzymały dofinansowanie w ramach trybu pozakonkursowego – tzw. „małych grantów”.

L.p.	NAZWA OFERENTA	OTRZYMANA KWOTA	TYTUŁ ZADANIA PUBLICZNEGO
1.	Stow. Twoje Korzenie w Polsce (siedziba w Krakowie)	2 000 zł	Przodkowie z Cieszyna – rozbudowa bazy o osoby zamieszkałe na terenie historycznego Śląska Cieszyńskiego w XVIII i XIX w.
2.	Stow. Musica Organa Improvisata (siedziba w Warszawie)	2 840 zł	II Letnia Akademia Improwizacji Organowej w Cieszynie
3.	Stow. Panorama Sztuki Chrześcijańskiej „Musica Sacra”	5 000 zł	XXVI Międzynarodowy Ekumeniczny Festiwal Panorama Sztuki Chrześcijańskiej „Musica Sacra”
4.	Stowarzyszenie „Nasz Pierściec”	3 000 zł	Powiatowy Gwarowy Konkurs Recytatorski „Tu sóm moi korzynie”
5.	Stowarzyszenie Miłośników Dziegielowa	3 500 zł	Święto sąsiada
6.	Stowarzyszenie Twórcze „Brzimy”	3 000 zł	Organizacja pleneru artystycznego Ustroń-Brenna 2022
7.	Towarzystwo Miłośników Ustronia	3 000 zł	Wydanie 25 tomu „Pamiętnika Ustrońskiego” – cyklicznej publikacji regionalnej, popularyzującej dziedzictwo kulturowe Śląska Cieszyńskiego.
8.	Stowarzyszenie Przyjaciół Pogórza	2 950 zł	Pogórze – odkrywanie śladów historii
RAZEM		25 450 zł	

Pozostała działalność organizacji i podmiotów działających w sferze kultury na terenie powiatu cieszyńskiego była wspierana poprzez współorganizację odbywających się w regionie wielu koncertów i imprez kulturalnych. Ich zróżnicowana tematyka z pewnością pozwoliła

każdemu z mieszkańców znaleźć coś dla siebie. W bogatej ofercie kulturalnej nie zabrakło bowiem cieszących się popularnością festiwali muzycznych i folklorystycznych takich jak m.in. odbywający się na przełomie lipca i sierpnia organizowany przez Wiślańskie Centrum Kultury - Tydzień Kultury Beskidzkiej w Wiśle, Międzynarodowy Przegląd Zespołów Regionalnych Złoty Kłós EURO-FOLKLOR 2022 (Gminny Ośrodek Kultury w Zebrzydowicach), Dni Noszaka (Browar Zamkowy Cieszyn), Festiwal Muzyki Wokalnej „Viva il Canto” (Stowarzyszenie Via Musica) oraz przypadający na grudzień Festiwal Muzyki im. Józefa Świdra w Cieszynie (UŚ Katowice Oddział w Cieszynie). Dodatkowo Powiat był również współorganizatorem licznych konkursów, pielęgnujących rodzime tradycje, folklor i dziedzictwo kulturowe całego regionu Śląska Cieszyńskiego. W ubiegłym roku były to m.in. powiatowe eliminacje Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego, Regionalny Konkurs Potraw i Wypieków na Zapusty i Wielkanoc „Dorty, kołocz, krepliki i inne placki” (GOK Zebrzydowice), VII Ogólnopolski Cieszyński Konkurs Skrzypcowy im. J. Szwertni (Państwowa Szkoła Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego w Cieszynie), Konkurs Wokalny „Głos Ziemi Cieszyńskiej” (Miejski Dom Kultury Prażakówka) oraz X Powiatowy Konkurs Gwary Cieszyńskiej „Rzódzimy po naszymu”(GOK Zebrzydowice).

Poza wymienionymi instytucjami i organizacjami działającymi, w sferze kultury na terenie powiatu cieszyńskiego swoją działalność prowadzą m.in.:

- Zamek Cieszyn (organizator: Miasto Cieszyn, Województwo Śląskie)
- Teatr im. A. Mickiewicza w Cieszynie (org. Miasto Cieszyn)
- Książnica Cieszyńska (org. Miasto Cieszyn)
- Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej (instytucja kultury – organizator Miasto Cieszyn)
- Muzeum Drukarstwa w Cieszynie (org. Miasto Cieszyn, Stowarzyszenie Muzeum Drukarstwa w Cieszynie)
- Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” (org. Miasto Cieszyn)
- Muzeum Protestantyzmu w Cieszynie – Biblioteka i Archiwum im. B. R. Tschammera w Cieszynie (org. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Cieszynie)
- Ośrodek Promocji, Kultury i Sportu Gminy Brenna (org. Gmina Brenna)

- Chlebowa Chata w Górkach Wielkich (org. Fundacja Chlebowa Chata)
- Gminny Ośrodek Kultury w Chybiu (org. Gmina Chybie)
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Dębowcu (org. Gmina Dębowiec)
- Gminny Ośrodek Kultury w Goleszowie (org. Gmina Goleszów)
- Izba Oświęcimska w Goleszowie (org. Gmina Goleszów)
- Izba Regionalna „U Brzezinów” w Cisownicy (org. Stowarzyszenie Miłośników Cisownicy, gm. Goleszów)
- Gminny Ośrodek Kultury w Hażlachu (org. Gmina Hażlach)
- Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteki Publicznej w Istebnej (org. Gmina Istebna)
- Muzeum Sztuki Jana Wałacha w Istebnej (org. Muzeum i Stowarzyszenie im. Jana Wałacha w Istebnej, gm. Istebna)
- Muzeum Regionalne „Na Grapie” w Jaworzynce (org. Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Regionalnego Na Grapie, gm. Istebna)
- Chata Kawuloka Istebna (muzeum prywatne, gm. Istebna)
- Izba Pamięci Marii Gwarek Koniaków (muzeum prywatne, gm. Istebna)
- Miejski Dom Kultury „Integrator w Skoczowie” (org. Miasto i Gmina Skoczów)
- Muzeum im. św. Jana Sarkandra w Skoczowie (org. Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Ap. Piotra i Pawła w Skoczowie)
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Strumieniu (org. Miasto i Gmina Strumięń)
- Muzeum Ustrońskie im. Jana Jarockiego w Ustroniu (org. Miasto Ustroń)
- Muzeum Zbiory Marii Skalickiej w Ustroniu (org. Miasto Ustroń)
- Muzeum Stara Zagroda w Ustroniu (muzeum prywatne, gm. Ustroń)
- Willa Ochorowiczówka - Muzeum Magicznego Realizmu w Wiśle (muzeum prywatne)
- Izba Regionalna Wsi Cieszyńskiej w Kończycach Małych (muzeum prywatne, gm. Zembrzydowice)

- Cieszyńskie Towarzystwo Fotograficzne (Cieszyn)
- Cieszyńskie Towarzystwo Muzyczne (Cieszyn)
- Stowarzyszenie Rotunda (Cieszyn)
- Stowarzyszenie Wszechnica (Cieszyn)
- Stowarzyszenie Serfenta (Cieszyn)
- Śląskie Towarzystwo Sztuk Pięknych (Cieszyn)
- Stowarzyszenie Miłośników Beskidzkiego Folkloru, Muzyki, Tańca i Śpiewu Pod Ochodzitą (Koniaków, gm. Istebna)
- Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia” im. Jana Orszulika w Strumieniu (Strumień)
- Macierz Ziemi Cieszyńskiej. Towarzystwo Miłośników Regionu (Cieszyn)
- Stowarzyszenie Kulturalne „Równica” w Ustroniu (Ustroń)
- Stowarzyszenie Miłośników Kultury Ludowej Czantoria (Ustroń)
- Stowarzyszenie Wspierające Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej (Cieszyn)
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Istebna” (Istebna)
- Stowarzyszenie Miłośników Zbytkowa (Zbytków, gm. Chybie)
- Stowarzyszenie Trójwieś Razem (Koniaków, gm. Istebna)
- Fundacja Edukacyjno-Rozwojowa Zielone Pojęcie (Cieszyn)
- Stowarzyszenie Nasz Pierściec (Pierściec, gm. Skoczów)
- Stowarzyszenie Zespół Teatralny Przy Parafii Pod Wezwaniem Świętej Elżbiety w Cieszynie (Cieszyn)
- Towarzystwo Kształcenia Artystycznego (Ustroń)
- Stowarzyszenie Muzyczne Artis (Goleszów)
- Fundacja „Dziedzictwo” (Koniaków, gm. Istebna)
- Fundacja Dziedzictwo Księstwa Cieszyńskiego (Cieszyn)

- Polskie Towarzystwo Historyczne Koło w Cieszynie (Cieszyn)
- Polskie Towarzystwo Harfowe (Cieszyn)

Przedstawione dane obrazują nam obszar Powiatu Cieszyńskiego jako regionu bogatego kulturowo. Liczebność różnorodnych instytucji kultury oraz stowarzyszeń działających w tej dziedzinie sprawia iż każdy mieszkaniec powiatu oraz turysta ma do wyboru szereg propozycji. Odbywające się festiwale i konkursy niejednokrotnie przybierają miano międzynarodowych, ściągając do naszego regionu uczestników z całego świata. Można zatem stwierdzić iż dzięki rozwojowi kultury rozwija się również ruch turystyczny i gospodarka naszego regionu. Mnogość działających w Powiecie Cieszyńskim ośrodków kultury świadczy również o wielkim przywiązaniu mieszkańców do rodzimych tradycji, zwyczajów i obrzędów, którymi chcą się dzielić i przekazywać z pokolenia na pokolenie tworząc nowe Muzea, Galerie, zakładając stowarzyszenia, zespoły i grupy twórców.

w.z. STAROSTY

Janina Żagan
Wicestarosta